

הלכות שבת סימן שלמ

קפז באור הגולה

מ מדיני בפרק ה
דביע
דירשלימי נ שם
התנא
בשם רבי אביי ודור
אם מקור להפליג

לא (ו) בשבת ולא ביום טוב (וענין לעיל סימן רפ): ו (לג) אסור לאדם (ו) להשיט במים דבר
להוליכו מאצלו או להביאו אצלו, וְלִכְּנֵן קִיּוּמֵיהֶם שֶׁעַל־פָּנֵי הַמַּיִם (לה) אסור להפצילין לְכָאן וּלְכָאן כְּדֵי
לְנָקוֹת הַמַּיִם שֶׁהֵיוּ יָפִים: ז (ח) [ס] סְפִינָה, * אִם הָיָה יוֹשֵׁבֶת בְּתַרְבֵּעַ הַיָּם (לה) וְאֵינָה שׂוֹטָה כָּלֵל,
* (נפש עיר קטר אתר לצורכת מדגן קשבת קליט ונביאו השחר, ונעמקים השמיטו כנצק כג, ונכב הרב המגיד שם ששטעב לפי שאין צורך סנדקן מצוי בזמן הזה, אם מקור להפליג
בספינה בערב-שבת או בשבת, עין לעיל בסימן רמח)

באר היטב

(ו) בשבת, ובמקור"ל סבב דאיכא סנת מיהא בנדב, ובמ"ב פתב דאשלו
בתולה יש ליחד קדם שבת כינוי דייא דחפה שלנו לא מקרי חפה וקדם
החפה אסורים ביהודי, כמב השלקת-מוחק בא"ע: אלמנה שנשאת ליל ה'
ותימה נדה, ונתיחדה עם הכתו ע"י ב' שומרים שמתרת לטבל ליל-שבת,
מאחר שמנסקה לביתו קצאה וכו', ע"ש, והמ"א חולק עליו והעלה שאסלו היו
הנשואין ביום ה' אסור לבוא עליה בשבת, לכן אין לכתוב על הח"מ פנה,
עכ"ל המ"א, ובליל יו"ט מקרת לטבל נ"ל, וכן פסק מ"י, ולא תטבל ג"כ
במו"ש, ע"י ביד"ד סימן קצו ס"ב, ואם חל טבילה במי"ש מתרת לטבל וכן
הורה הר"ש מפראג, ואם נתיחדה עמו שלא בפני אדם כדי בעילה אחר
החפה, שרי מן הדין, וענין ט"ו יודי שפכת הבאלפטה בעיני דוקא בעילה ולא
מטי יחד: (ז) להשיט, דוקא בנדה אכל בכלי שרי, כמ"ש ס"ב, ב"ח:
(ח) ספינה, אסור להערים לישן בספינה וירדע שהאינו-יהודי יוליק אותו
בשבת ואפלו לח"ח, דאין בזמן הזה ח"ח, מ"מ, ע"ש, וע"י סימן רמח ס"ג
בהמ"א דאם נקנס בה מע"ש שרי, ומ"מ אסור לצאת מספינה לספינה, עכ"ל
ת"ד, וענין במעבר"ם אלשקר סקי"ח, ועשו"ת עבודת-הארשי סימן קכ"ג שמתיר
לעבר בגשר פורחח לצורך חולה שאין בו סנה או אצל השחר, רק שיהא קצת
קנה שביטה, וע"י סימן רמח ובתשובת סת"י-איר סימן קוב, וענין מ"א:

משנה פרייה

אסורה להתחד עמו קדם ביאה ראשונה, אפלו הכי קונה
אותה פנה שהביאה לחדר קיחד לו, ואחר-כך פישטובלת מתר
לו לבוא עליה ביאה ראשונה בשבת, וליכא אסור משום
שקונה קנה בשבת, שפבר קנה אותה מבעוד יום⁽³⁴⁾, ולפי זה
אפלו בהפת בתולה יש לנהר לכתחלה פשעושיין התפה בערב
שבת שיגעשו התפה מבעוד יום גדול⁽³⁵⁾: ו (לג) אסור לאדם
וכו', שנהו גס'נן בכלל הגזרה שלא לשוט בשבת:
(לד) אסור להפצילין⁽³⁶⁾, וכל זה בנדה, אכל בכלי או בכרכה
שיש לה שפה לא גזרו, כמו שנתבאר למעלה ואחרונים:
ז (לה) וְאֵינָה שׂוֹטָה כָּלֵל, אכל אם שטה, אסור (לה) לְכָנֵס
בספינה, וכן במעבר שקורין קרא"ם, מפני דגראה קשט

ובטיים וכני בלי תרבות האלהן כגני הנשים והבתולות בעת הרקוד ואוחזין
של גיהנם! ולפעמים מקבקים ומבשקים למלאות פאנתן וכאים לירי טעשה ער ואו"ן, ולפעמים נמתיקו על-גידה סוד נחד להקניט פיוס או פלילה והנה
במקשה מצטייהם, חס ושלום ופלאה הארץ זמה, וירדע דרב התולות בזמן הזה פבר הניע ונפס לראות, וידעת הרמב"ם וקמה פוסקים ראשונים ואחרונים,
הנוגע בהם לשם חכה וקרוי פשר עובר על לאו "ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב", ואפלו קורבא בעלמא אסור, והספקקה והמנשקה לשם טאנה הנה
לוקה בפנימים התמונים, כמו שכתב הרמב"ם בפסקא כמלהלות אסורי ביאה וסמ"ג מצנה שבנו, ואפלו לומב"ן שם, הרי הנה עליו מפת-מדות מדג'נן,
כמו שכתב בתו"ת-איר סימן קכ"ב ובתשובת מעיל-צדקה סימן יט ובאבן-צור ריש סימן כא וסימן כב וכו', הוענין אסור צרות נדה אין חלוק בין נשואה
לפנויה כלל, וכמו שכתב הרמ"א בירדח-דעה סימן קכ"ג, ופשוט הוא, ומרב פשיטוחו לא נפן לקבולו, ורק כדי להוציא מלב עפ"י הארץ ויבירים שחושבים
שאין אסור בפנויה כלל, אמנם הטמת דאין חלוק, חס ושלום לא יעלה על הדעת לחלק, כללו של דבר, אין לה גדר עונה גדול מזה לבטל התולות
ותקודין של אנשים ונשים יחד, בין נשואות ובין פנויות, שאין לה דרגא לזנות וטעלה לצרחת והרגל לעברה יותר מזה, ובאנונו שקבלנו מתורתנו מן-הבין
לעשות גדר וסיג שלא יעשה כן וכו', ושם בתשובתו נאמר מה שהשיב להגמון אחד ששאלו על פכה, והשיב לו שאצלתו הוא עין פלילי ונגד התורה,
וקראה לו מה דכתב בשופטים סימן כא "ויאמר הנה חנ וכו' יצאו בנות שילו לחול בשאלות", ומדלא כתיב עם בחורים או נצרים טשמע שטהה התולות
לבר חוללו יחד ולא עם בחורים, וכן כתיב בירמיה סימן לא "אז תשמח בהולה ובחורים וקנים יחד", ולא כתיב אז תשמח בתולה עם בחורים
במהול, וכן כתיב בזכריה י"ב "וספדה וכו' ונשיהם לבד", ומה נעשה לה' וחסר בשעת טמחה ורקוד בהסתח היצר הרע לעברה ובסוכה דף נכו', ולא לחנם
אמר איוב "ברית כרתי לעיני ומה אהבונן וגו'", ושבח אותו התגמון על תשובתו ואמר ראיתי פי דברך טובים וטובים, ועל-פי דתנו אסור להסתכל אפלו
בכגרי צבעונין של אשה ומגל-שפן להביט בפניה, הן בחולה הן נשואה, ומהאי טעמא תקנו האב"ד ונקטל פה פירדא ובקיק מיץ שלא יחוללו בתחורים
[בני בלי תרבות] עם התולות כלל אפלו על החתנות, אלא התולות יחוללו בפני עצמן והבחרים יחוללו בפני עצמן, וענין שם מה שהאריך עוד בזה:

שער הענין

ולדיעה אין חלוק בין בתולה לאלמנה, אך לכתולה בודאי נכון להחמיר בזה אף לענין בחולה, סתמימת בעל דרך-החסים: (לה) פוסקים בשם ר"י:
תרום: 1 מקברת.

שערי תשובה

מסין וקרוי למות ולא יתעצלו בחקר, וכן הורה באחד שהנה הוצה לעגן את אשתו
לעקשו כיום השפחה, ונביא דכרי הכי סימן רמג קשם רב שרירא קאטור שער
גברה כו' והקשה ע"י מקושש, ואף שאין לחלק על הנאון, כ"מ בצדף פי האי גם
הנאון כו"ד, ע"ש: [ז] ספינה, ענין בה"ט, וענין באש"ל-אכרים לענין אשר הפונטה,
ודבר פתחיה מזה בש"ח סימן רמח, ע"ש, וענין בשו"ת אביתם לענין אשר הפונטה,
להתיר לעבד בספינה הנוח התחום לבוא למקום פשאנה הולכת בשביל וישאל לבר
השם הכאי תשובת פה"י בן-לב ח"ג סימן עג וכתב שדכרי דחוקין בפ"יש
הרא"ש, גם הכאי תשובת מהר"ב"ח ותשובת ח"י סימן קוב ותשובת ע"ח סימן
קכג, רק שגם אינו-יהודי הולך בספינה, וכתב שכן הורה הלכה למעשה, ע"ש, וענין
בשו"ת נוי"ב מ"ת סימן מט שכתב ג"כ שאף להתיר של חשבי-יעקב אם אין חספינה
הולכת אלא משביל הישראל לשה לחתרי, וע"ש בנ"ב, וכתב בנ"ב שם רמז שפיר
לדור בשבת למקום שמתפללין בעטוה ולשטע קראת התורה וצריך לעבד בספינה
ושמע שצ"ך לקנות שביטה בספינה, ותספיה קרובה לביתו, אך מעבר לתור: יש
עוד למקום שהוא יותר מג' אלפים אפה וצ"ך לטויו ערוכ לקנות שביטה מצד
לעבר בחוק מאן אפה פדי שלא תקנה בינו ובין המנין יותר מאלפים אפה, והשיב
שבנוף הדבר אם לעבד בספינה בשבת אינו אסור לא אסור ולא חסר, ואם קבר
הורה לו אפה מורה להתיר במקום מנהו ע"י קנית שביטה אינו מודה, ומ"ש
השואל שיש לחש ולחשבויה בספינה ותקנת ערוכ סתרי אפודי, קראה דלית לן פה
ודמי למ"ש סימן תח בהג"ה בכלתה כדתו כו', ע"ש:

באור הלכה

אין זה קאי, כמו שכתב קאלה נבהו, ובשו"ת שער-אפרים סימן לו אסר
אפלו בחול-המועד, אלא אף זו ששעו בהאי גיטא תנאן וחוללו בתולות
נערים [בני תרבות] עם בתולות, ונתקדו בהם קמה גם אנשים ונשיא-אנשים
השצירים ויקדו שם, אוי לנפשים כי גמלו להם ועבר על דת פקודה-קנא,
והתורה חוגרת שק עליהם, רחמנא לשיזבן מהאי ענשא, ולא יעשה כן וכו',
והנה מעלת כבוד-תורתו שאלני האם יפה עשה שפחה פהם וכו' לכל יוסיפי
לחטא ביום-טוב השני וכו'; תשובה — ודאי יפה עשה למחות בכל כחו
פאנשים פאלה וכו', וכל רב ומורה פציהו מתוב לזוחות ולבטל הצקודין
והמתולות ביום-טוב, ומפל-שפן בחורים [בני בלי תרבות] ובתולות יחד,
ואל-זחוקר פן-פנו של קל-דהמר להסאספה אשר בקרבן ומעורבות אנשים
ונשים, כמו שכתבתי לעיל, וקמבאר באנדר-חיים סימן הקטט שכתב שם
שלא יתערבו אנשים ונשים, וירדע דאין חלוק בין נשואות לפנויות לענין זה,
ואין לה דרגא להסתת צד הרע ומעלה לגזית יותר מזה, שמתבוננים

הלכות שבת סימן שלמי שמ

ביאורים ומוספים

סימן שמ

פמה דינין מדברים האסורים בשבת פעין תולדות מאבות

[משנ"ב ס"ק ג]

היא דקא בקלי(1).

(1) והגוזז שיער על ידי משחה, כתב בשו"ת דובב מישורים (ח"א סי' עה) שדינו כנוטל ביד. מאידך, בשו"ת הר צבי (יו"ד סי' קמד) כתב שדינו של גוזז שיער על ידי משחה הוא כנוטל שיער בכלי, שדרך גזיזה היא בכך, ובן דעת הגרי"ש אלישיב (הערות קידושין כא, ב).

[ביה"ל ד"ה וחיב]

על מיקנא וז' דקלקט(2) וכי, והקא לציל קסימן שג(3).

(2) היינו התוס' שם (ד"ה במלקט) שכתבו בשם רשב"ם, שהמלקט שערות לבנות מתוך שחורות אינו חייב אלא לדעת רבי יהודה.

(3) במשנ"ב שם (ס"ק פה) ובשעה"צ שם (ס"ק עב).

[משנ"ב ס"ק לו]

דאם נקנס פה מערב"שבת וקנה שם שביטה שמי(37) וכי, דאם צריך לעבר קמער למצה עוקרת ואי אפשר בענין אחר(38).

(37) ולגבי הבא בספינה בשבת מחוץ לתחום, היה בשעת כניסת השבת למעלה מעשרה טפחים מן הקרקע, ורוצה לעבור לנמל על ידי סירת מעבורת, כתב לקמן (סי' תד ס"ק יא) שאם המעבורת קשורה לספינה ולנמל, מותר לכל הרעות לעבור על ידה אל הנמל, אבל אם אינה קשורה, יש אוסרים משום שנראה כשט, כיון שלא שבת עליה מבעוד יום. והוסיף, שבשו"ע הרב משמע שאם מתחילת בין השמשות לא יצא ליבשה, מותר לו לעבור לנמל במעבורת בכל אופן.

(38) אולם לצורך תפילה במנין, כתב בשעה"צ לקמן (סי' תריג ס"ק כ) שאסור. אכן, לצורך תקיעת שופר בראש השנה, כתב במשנ"ב לקמן (סי' תקפו ס"ק פה) שאם אי אפשר בענין אחר, מותר לעשות כן. ולגבי מצות סוכה, כתב לקמן (סי' תרלט ס"ק א) שיש המקילים לעבר בספינה אם משיטה על ידי נכרי, אבל הרבה מהאחרונים מהמירים בזה.

